

בס"ד

Thursday Night Live- 11/1/18

Why Do Some Say לך ויתן on שבת מוצאי שבת While Others Do Not

ויתן לך The Source, reason and power of saying

(1) שולחן ערוך אורח חיים סימן רצה

הגה: ואומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות, כדי לאחר סדר קדושה שאז חוזרים רשעים לגיהנם (טור). ובזמן שאין אומרים ויהי נועם כגון שחל יו"ט בשבוע, אין אומרים סדר קדושה אבל אומרים ויתן לך

(2) ספר כלבו סימן מא

גם יש מקומות שאין אומרים ויתן לך כל זמן שאין אומרים ויהי נועם ומנהג טעות הוא כי מה ענין ויתן לך לוייהי נועם כבר בארנו מה טעם אומר ויהי נועם מה שאין כן בויתן לך שאין אומרים אותו רק לסימן טוב וברכה... ואחר כל זה הסדר מביאין לחזן ומבדיל על הכוס ואחריו אומר ויתן לך וכו' שהם פסוקים של ברכה לסימן טוב ויש מקום שנהגו לומר אין כאלהינו ופטום הקטרת והמנהג גם כן לסימן טוב לפי שפטום הקטרת היה מעשיר כל המתעסקין בו ואפשר שהזכרתו ג"כ היא תעשיר

(3) משנה ברורה סימן רצה ס"ק ה'

ויתן לך - שהם פסוקים של ברכה בתחלת ימי השבוע

(4) לבוש אורח חיים סימן רצה

ואם חל יו"ט באמצע אותו השבוע אין אומרים ויהי נועם... וכיון שאין אומרים ויהי נועם אין אומרים ואתה קדוש, אבל פסוקים של ברכה דויתן לך אומרים לעולם במוצאי שבת כדי שיתברכו במעשה ידיהם

(5) זוהר - הקדמה דף יד עמוד ב

ואף על גב דנפק שבתא לא תייבין לאתרייהו עד זמנא דאמרי ישראל בא"י המבדיל בין קדש לחול, ... ואינון מקיימי על ההוא ב"נ כל ברכאן דקא אמרי צבורא (בראשית כ"ז) ויתן לך האלהים מטל השמים (דברים כ"ח) ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה וגו'

Saying on ט' באב and in the house of an אבל

(6) שולחן ערוך אורח חיים סימן תקנט סעי' ב

בליל תשעה באב מתפללים ערבית ואומרים איכה וקנינות (הגהות מיימוני ומהרי"ל); ואומר אחר קנינות ואיכה, סדר קדושה, ומתחיל מואתה קדוש, ואם חל במוצאי שבת אין אומרים ויהי נועם. הגה: ולא למנצח בנגינות ולא ויתן לך (כל בו)

(7) משנה ברורה סימן תקנט

ולא ויתן לך – שאינו זמנו בט"ב

(8) גשר החיים פרק כ' סעי' ג' אות ג'

יש מקומות שבמוצש"ק א"א שם פסוק ויהי נועם ומתחילין יושב בסתר
ויש אומרים רק הפסוק אורך ימים אשביעהו, (וראה אבודרהם ובאה"ט ריש רצ"ה
בשם כנה"ג ובס' זכור לאברהם אבלות ת' אות תפלה בשם מהריק"ש).
אולם ברוב המקומות נהוג לומר גם פ' ויה"נ ויושב בסתר (כמ"ש בס' כף
החיים שם ג') דזאת אומרים על הכלל.
ואין אומרים שם במוצש"ק ויתן לך.

(9) שמירת שבת כהלכתה פרק ס"ב

יש נוהגים שלא לומר "ויתן לך" (קנה), ואילו אחרים נוהגים לאומרו, שכן זה
מסדר התפילה של מוצאי-שבת (קנו).

למועד" פט"ז הערה יז. (קנה) כ"ה לענין ט' באב, סי' תקנט סעי' ב ברמ"א ובמ"ב
ס"ק ט, גשר החיים פ"כ סי' ג ס"ק ט, וכן שמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א,
דהאבל אין לו לאומרו, כי אמירת "ויתן לך" תוקנה בגלל פסוקי דשמחה וגם
להצלחה בעסקיו, ואבל אסור בכל זה, עכ"ל. (קנו) סי' רצה בפמ"ג מ"ז ס"ק ג,

(10) פרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן רצה

אבל ויתן לך אומרים תמיד בכל מוצאי שבת לחול, אף בחול המועד, חוץ בתשעה באב, עיין סימן
תקנ"ט [סעיף ב בהגה]. ואבל אי אומר ויתן לך, יש לומר דשאני תשעה באב דתקיף טובא,

Another reason why we say לך ויתן

(11) ליקוטי מהרי"ח עמ' רעא

פסוקים שאומרים במוצי"ש

ויתן לך האלהים מטל השמים וכו'. הנה מנהג זה לומר פסוקי ויתן לך במוצי"ש שבת קודש מוזכר בזוה"ק בסוף הקדמת בראשית (ח"א י"ד): ושם איתא לאמרו בציבור ע"ש, וכן הוא באמת מנהג אשכנז, וכן הוא בכל בו (סימן ט"א) ובאבודרהם (סדר תפלת ערבית של מוצ"ש) ובמחזור ויטרי (סדר מוצ"ש אות א), אך עיין במשנת הסידים שהאריו"ל לא היה אומרו אלא בביתו אחר הכדלה, והטעם שאומרים פסוקי ויתן לך עיין בכל בו ובאבודרהם מפני שהוא כולו פסוקים של ברכה והצלחה לכך אומרים אותם לסימן טוב ע"ש, ולפענ"ד נראה דאפשר לומר על פי דברי המג"א סימן רס"ב ס"ק א' בשם מהרי"ו דהב' מלאכים המלוין לאדם בערב שבת אינם יוצאים עד לאחר שבת, ועיין במטה משה שהמלאך הרע המלוה לאדם בערב שבת הוא ס"מ שרו של עשו, והנה מצינו גבי יעקב אבינו קודם ששלח את השר של עשו לא רצה לשלחו עד שהודה לו על הברכות ע"ש, לכך גם אנו קודם ששולחין אותו לדרכו מוזכרים בברכותינו והוא בעל כרחו יסכים על ברכותינו, כל זה לא כתבתי רק בדרך אפשר ובדרך סמך, וכל פוטפוטי דאורייתא טבין.

(12) בראשית פרשת וישלח פרק לב

כה) ויִתֵּן יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר

כו) וַיִּרְא כִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכּוֹ וַתִּקַּע כַּף יָרְדְּ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹקוֹ עִמּוֹ

כז) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי

(13) רש"י שם

ויאבק איש - מנחם פירש ויתעפר איש, לשון אבק, שהיו מעלים עפר ברגליהם על ידי נענועם... ופירשו רבותינו ז"ל שהוא שרו של עשו

Saying it with other people

(14) ספר טעמי המנהגים עמ' נב

והצריחל כשהי מתפלל בין האשכנזים הי אומר צניחכ"כ אזל כשהי מתפלל בין הספרדיים שאין מנהגם לומר צניחכ"כ הי טהג לומר אחד הגדלה . ועיי טעים סימן תקל"ט . ובשם גדול אחד קדוש שאמר כי טוז שיאמרו שני אנשים יחד ויתן לך :

(15) גמרא שבועות דף לו.

One of the rabbinical students was sitting before Rav Kahana, and he sat and quoted this verse:^[49] *וְיִתֵּב וְקָצַר לְנִצְחַת וְיִסְחָךְ מֵאֶהָל וְשָׂרְשָׁף מֵאֶרֶץ חַיִּים קָלָהּ* – Likewise, God will shatter you for eternity; He will break you and tear you from the tent, and uproot you from the land of life, Selah. [Rav Kahana] said to him: *בְּנָה* – Use a euphemism! Recite the verse in third person.

The Gemara explains why it recorded both incidents:^[50] *תְּרַמִּי לְמָה לִּי* – Why do I require both of these incidents? Could the lesson not have been taught by recording only one of them? They are necessary, because if only the first incident had been taught, *מְהוּ דְתִימָא* – you might have said: *הַנִּי מִיְלֵי מִתְּנִיתִין* – This lesson (viz. that even a recorded curse should be recited in the third person) applies only when quoting a Mishnah. *אֲבָל* – Regarding verses, however, one could argue that we should not use a euphemism. *בְּקִרְאֵי קָא מְשַׁמְעֵין* – The second incident teaches us that we use a euphemism even when quoting a verse.^[51]

(16) אגרא דפרקא רנט

ל"ל מהו דתימא ה"ט מתני' אבל בקראי אימא לא מכנינן קמ"ל עכ"ל הגמרא, ויש ליוהר בדבר. ותמיה לי למה לא הביאו הפוסקים זה הדין, והתבונן בזה שמנהג ישראל תורה מה שמקפידין שלא לעלות לתורה בקריאת התוכחות כי הקורא קורא

לנוכח, ואני מקפיד בקריאתי התוכחות שלא יעמוד אדם נגדי או אצלי (א) כיון שהוא דינא דגמרא:

(17) אגרא דצבי

רנט. (א) ובזה יש מקור נכון למה שראיתי בספרים לומר ויתן לך שנים ביחד כדי שכל א' יברך לחבירו, דהרי חזינן כאן דבתוכחה יכול להזיק למי שעומד אצלו ומדבר לנוכחו וכש"כ דמדה טובה מרובה דבזה שחבירו אומר אצלו ברכות לנוכח דהכרכה חל ביותר וזה נכון בס"ד.

(18) פסקי תשובות הערות סימן רצה

ובס' דברי יחזקאל החדש (עניני שבת) שהידר שהשני שעמו יהיה כהן, שיחול עליו ברכת כהן

חמדת ההלכה

(ואפשר בטעם הדבר, דרך הלצה, דהנה יעקב אבינו נטל הבכורה מעשיו, וכדברי חז"ל דהיו הבכורים משמשים בעבודת בית המקדש, ואמר יעקב לא יהא רשע זה עובד עבודה, ולכך קנה ממנו הבכורה, ובזה שקנה הבכורה, אמר יעקב ליצחק אנכי עשיו בכורך, כי הוא הבכור, הרי דיעקב היה ככהן שעושה העבודה כיון שהוא הבכור, ועתה שנטל הברכות אמר עשיו ויעקבנו זה פעמיים, שעל ידי קניית הבכורה זכה לברכת אביו, לכך נהג לומר ויתן לך שהם הברכות שקבל יעקב, עם כהן, לרמז על זה שגם יעקב היה ככהן העובד עבודה בבית המקדש)

So...why do some people NOT say ויתן לך?

(19) ביאור הלכה סימן רצה

אבל אומרים ויתן לך - ואח"כ מבדילין [וכ"כ בלבוש] ובמנהגים משמע דמבדילין קודם ויתן לך וכ"ה בכלבו והמנהג כהיום דמאחרין הבדלה [פמ"ג]

(20) אשל אברהם (בוטשאטש) סימן רצה

מה שנוהגים למנוע מלומר ויתן לך בבית הכנסת, נראה שהוא מטעם שעדיין לא ברכו בורא מאורי האש, ואין נכון להנות מהנר, כי רוב העולם אינם יכולים לומר בעל פה, לכן יותר טוב לומר אחר הבדלה, ובבית הכנסת שנוהגים לאמר ויתן לך הרי מבדילין על היין בבית הכנסת קודם ויתן לך

(21) כף החיים

יב) שם. אבל אומרים ויתן לו. וכתב בשער הסו' דף ס' ע"ג אותם הפסוק של ויתן לך האלהים וכו' הכתוב במחזורים כמו"ש בסדר ההבדלה היה טוהג מורי ז"ל לאומרים בכל מו"ש צעת שמבדיל על הסוס צביתו והנה מוכר בזוהר בהקד' דפ' בראשית ענין זה וע"ש עכ"ל, והיינו שהיה טוהג לאומרים אחר הבדלה כמו"ש בס' פע"ח שער ת"י סוף פכ"ד יש"ש. וכ"כ החיד"א בס' מו"ב או' קס"ג. כף החיים ס"ו ל"א או' מ"ט. ועיין ח"ר או' ו' :

והצריחל כשהי' נחפלה זין האשכנזים הי' לומר צניחכ"נ חזל כשהי' נחפלה זין הספרדיים
 שחין ננהגס לומר צניחכ"נ הי' טהג לומר חסד הגדלה . ועיי' טעמים סימן
 תקצ"ט . ובשם גדול אחד קדוש שאמר כי טוה טיחנרו טני חנשים יחד ויתן לך :

23) שערי תשובה סימן תקצט

[א] ליל ר"ה כו'. המנהג שמתפללים מתוך הסיפור אף שלא בירכו עדיין ברכת מאורי האש, וכ' בר"י
 שצ"ע לפי מ"ש בכר"י סימן תרצ"ג ובתראי ס"ל שאין להנות מהאור קודם ברכה ע"ש, אך גם שם בקריאת
 מגילה אין נוהגין לומר תחל' ברכת האור וע"ש וכאן נלע"ד להקל טפי שאין זה הנאה גמירה דקצ' שגור'
 בפיו ומ"מ ראוי לכתחלה למי ששגור בפיו התפלה בע"פ ואמנם נראה דמיד שמבדיל בתפלה סגי כיון
 שעכ"פ אומר המבדיל בין אור לחושך אף על פי שלא בירך עדיין על בריאת האש והכי נהוג עלמא
 שמתפללים במוצאי שבת מתוך הספר לאור הנר ואמנם יש שאין נוהגין כן ולכך אין אומרים ויתן לך לפי
 שאינה שגורה בע"פ גם מבדילין מיד אחר התפלה כדי להקדים עצמו לברכה שעל האור והמחמיר יחמיר
 לעצמו אבל אין להורות לאחרים

The different things we daven for during ויתן לך

ידעת ה' / KNOWLEDGE OF GOD

בית יעקב, לכו ונלכה באור יהוה. ויהוה
 אמונת עתיך חסן ישועות חכמת נדעת, יראת
 יהוה היא אוצרו. ויהי דוד לכל דרכיו משפיל,
 ויהוה עמו.
 << was with him, < and HASHEM

REDEMPTION / גאולה

מחיתי כעב פשעיה וכענן חטאתיה, שובך
 אלי כי גאלתיך. רנו שמנים, כי עשה יהוה, הרנינו
 תחתיות ארץ, פצחו הרים רנה, יער וכל עץ בו,
 כי גאל יהוה יעקב וב' ישראל יתפאר. גאלנו
 יהוה צבאות שמו, קדוש יש'אל.
 יש'אל נושעי ביהוה תשועת עולמים,
 << everlasting, < [with] a salvation < by God < is saved* < Israel

ישועה / SALVATION

מסוקי ברכה / VERSES OF BLESSING

ויתן לך* האלהים משל השמים ומשמי
 הארץ, ורב דגן ותירש. יעבדוך עמים, וישתחו
 לך לאמים. הנה גביר לאחיה, וישתחו לך בן
 אמה, ארריה ארור, ומב' בך ברוך. ואל שר
 יבך ארתי ויפך וירבך, ויהי לך קטל עמי,
 ויתן לך את ברכת אברהם, לך ולירעיך אמן
 לרשתך את ארץ מגרית, אשר נתן אלהים
 לאברהם. מאל אביה ויעובד, ואת שדי ויב' בך,
 ברכת שמים מעל, ברכת תהום רבצת תחת

שלום / PEACE

בורא ניב שפתים, שלום שלום לרחוק
 ולקרוב, אמר יהוה ורפאתיו. ורוח לבשה
 את עמשי, ראש השלישים, לך דויד ועמך
 כן ישי שלום, שלום לך, ושלום לעזרך, כי עזרך
 אלהיך, ונקבלם דויד ויתנם בראשי הגדוד.
 ואמרתם, בה ל'י, ואתה שלום וביתך שלום
 וכל אשר לך שלום. יהוה עז לעמו יתן יהוה

מדיים / RESCUE

אדה בשלום נפשי מקרב לי, כי ברבים היו
 עמדי. ויאמר העם אל שאול, היונתן ימות
 אשר עשה ה' ישועה הגדולה הזאת בישראל,
 תלילה, חי יהוה, אם יפל משערת ראשו
 ארצה, כי עם אלהים עשה היום הזה,
 ויפדו העם את יונתן ולא מת. ופדויה יהוה ישבון,
 ונאו ציון ברנה, ושמחת עולם על ראשם,
 ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון נאנחה.
 הפכת מספדי למהול לי, פתחת שקי,
 ותאזני שמחה, ולא אבה יהוה אלהיך לשמע

24) בראשית פרשת תולדות פרק כז

כז) וַיִּגַּשׁ וַיִּשָּׂק לֹא וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רִיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכְוּ יִקְוֹק

(כח) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ

25) בראשית פרשת תולדות פרק כח

ג) וְאֵל שְׂדֵי יִבְרָךְ אֶתְךָ וַיְבָרְךְ וְהָיִיתָ לְקַהֲל עַמִּים

ד) וַיִּתֵּן לָךְ אֶת בְּרַכַּת אַבְרָהָם לָךְ וַלְיִזְרְעֵךְ אֶתְךָ לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ מִגְרִיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם

26) דברים פרשת דברים פרק א

י) יִקְוֹק אֱלֹהֵיכֶם הֲרַבָּה אֶתְכֶם וְהִנֹּכֶם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב

יא) יִקְוֹק אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם יִסֹּף עֲלֵיכֶם כְּכֶם אֶלְךָ פְּעַמִּים וַיְבָרְךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְכֶם

27) דברים פרשת כי תבוא פרק כח

ג) בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר וַיְבָרוּךְ אַתָּה בַשָּׂדֶה

ד) בְּרוּךְ פְּרִי בִטְנֶךָ וּפְרִי אֲדָמְתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתְךָ שֹׁגֵר אֶלְפִיךָ וְעִשְׂתְּרוֹת צֹאנֶךָ

ה) בְּרוּךְ טְנָאֶךָ וּמִשְׁאֲרֹתֶךָ

ו) בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וַיְבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ

ח) יִצְוּ יִקְוֹק אֶתְךָ אֶת הַבְּרָכָה בְּאֶסְמֶיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ וַיְבָרְכְךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יִקְוֹק אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ

יב) יִפְתַּח יִקְוֹק לָךְ אֶת אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם לְתַת מָטֶר אֲרָצְךָ בְּעֵתוֹ וַיְבָרְךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדְךָ וְהִלְוִיתָ גֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוָה

28) ספר טעמי המנהגים עמ' 52

(חז) טעם. מה שאנו מהפכין פסוקי הברכה בויחן לך צמולאי שזח. שחרי
החורס הזכירס חחלס זרכת פרי זענן ואח"כ זרכת סטנא וואנו
מזכירין זרכת סטנא חחלס ואח"כ זרכת זענן. משום שאנחנו עכשיו זנלוח סמר
כזה וכל יוס קללוחיו מרונה מיוס שלפניו. ולכך יש להקדים זרכת סטנא.
ספר כחייס :